

Suomalaisten järjestöjen kantoja YK:n yleiskokoukseen vuosituhattavoiteista ja post-2015 -kehitysohjelmasta

Vuosituhattavoiteissa on vielä paljon työtä jäljellä, vaikka niiden määräaika, vuosi 2015, lähestyy nopeasti. **Tämän vuoksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka ovat eniten jäljessä.** Myös tavoitteista eniten jäljessä olevien maiden ja alueiden tilanne tulee huomioida toimissa, sillä yksikään hauras valtio ei ole saavuttanut ainuttakaan vuosituhattavoitetta. Jo saavutetuista tuloksista on pidettävä kiinni sekä niiden laatuun ja kestävyYTEEN on kiinnitettävä huomiota ja tarvittavia resursseja.

Resurssien lisäämisen ohella tarvitaan myös politiikan johdonmukaisuutta: MDG numero 8 globaalista kumppanuudesta on yksi eniten jäljessä olevista vuosituhattavoiteista. **Suomen ja EU:n olisi tehtävä arvio toimistaan MDG 8:n eteen sekä suunnitelma konkreettisista toimista ennen vuotta 2015.**

YK:n yleiskokouksessa pidettävä vuosituhattavoitteiden arviointikokous on yksi tärkeimmistä tilaisuuksista vuoden 2015 jälkeisen kehitysagendan muotoilussa. **Meillä on historiallinen mahdollisuus lisätä kunnianhimon tasoa esimerkiksi köyhyyden puolittamisesta kohti "0-tavoitteita".¹**

Muotoiltaessa uutta post-2015 -kehitysohjelmaa Suomen tulee:

- huomioida vuosituhattavoitteiden positiiviset saavutukset, mutta ottaa myös oppia niiden heikkouksista; esimerkiksi **keskittyminen pelkkiin keskiarvoihin ei anna oikeaa kuvaa kehityksestä, vaan onnistumista on mitattava kaikkein heikoimmassa asemassa olevien aseman parantumisella;**
 - **naiset ja tytöt kohtaavat usein syrjintää ja epätasa-arvoa maailmassa.** Vain naisten ja tyttöjen voimaannuttamisella, heidän oikeuksiaan toteuttamalla (mukaan lukien seksuaaliterveys ja –oikeudet) sekä edistämällä sukupuolten välistä tasa-arvoa voidaan saavuttaa vuosituhattavoitteet, edistää kestävä kehitystä ja poistaa köyhyys;
 - köyhimmässä maissa lapset ovat suurin heikoimmassa asemassa oleva ryhmä. **Lasten henkiinjäämisen, kehityksen ja osallistumisen mahdollistaminen on keskeistä kehitykselle. Lapset ovat tulevaisuuden aikuisia;**
 - maailmassa on miljardi vammaista, joista 800 miljoonaa asuu kehitysmaissa. **Kaiken kehityksen tulee taata myös vammaisten ihmisoikeuksien yhtäläinen toteutuminen;**
 - maailman väestöstä yli puolet on alle 30-vuotiaita ja heistä 90 prosenttia asuu kehittyvissä maissa. **Kestävä kehitys tulee tarkastella sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta, jossa nuoret ovat kehityksen ytimessä toimijoina ja päättäjinä, eivät vain toimenpiteiden kohteina.** Nuorilla on oikeus laadukkaaseen koulutukseen ja työhön, siten nuorten valtava potentiaali saadaan globaalien kehityksen resurssiksi;
 - kastiin perustuva syrjintä koskettaa arviolta 260 miljoonaa ihmistä. Haavoittuvimmassa asemassa ovat kastijärjestelmän ulkopuolelle jäävät dalitit. **Syrjintä ylläpitää köyhyyttä ja eriarvoisuutta, kun ihmisiltä rajoitetaan syntyperänsä vuoksi pääsyä veteen, koulutukseen, terveyspalveluihin, maahan, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja ihmisarvoiseen työhön.** Kastiin perustuvaan syrjintään puuttuminen on välttämätöntä kehitystavoitteiden saavuttamiseksi.

¹ Kuten äitiys- ja lapsikuolleisuuden, äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistaminen sekä veden ja sanitaation kattavuuden laajentaminen kaikille.

Suomen tähän asti ylläpitämät prioriteetit ovat kannatettavia, mutta **sanoista pitää päästä myös tekoihin**. Tämän vuoksi Suomen tulee:

- huolehtia, että post-2015 -kehitysohjelma **rakennetaan paitsi jo olemassa oleville kansainvälisille sopimuksille myös niitä kunnianhimoisemmalle tasolle**;
- korostaa, että uusien tavoitteiden muotoilussa ei tule tyytyä palveluiden tuottamiseen, vaan **tähdätä köyhyyttä ja eriarvoisuutta ylläpitävien rakenteiden muuttamiseen. Samanaikaisesti on luotava kehitystä mahdollistava ja köyhyyden sekä eriarvoisuuden poistava toimintaympäristö esimerkiksi kansainvälisellä sääntelyllä sekä uudistamalla kansallista lainsäädäntöä ja toimeenpanoa**. Esimerkiksi laillisesti sitovan, kunnianhimoisen ja oikeudenmukaisen kansainvälisen ilmastopimuksen aikaansaaminen vuonna 2015 on yksi tärkeimmistä kysymyksistä tulevaisuutta ajatellen. Suomessa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen (CRPD) ratifiointi ja toimeenpano ovat esimerkki tarvittavista toimista.
- **kannattaa yhtä, universaaliala post-2015 -kehitysohjelmaa, joka yhdistää kestävä kehityksen kolme ulottuvuutta (sosiaalinen, ympäristöllinen ja taloudellinen) sekä rauhan, turvallisuuden ja demokraattisen hallinnon ja jakaa vastuun oikeudenmukaisesti eri maiden kesken "yhteinen mutta eriytetty" -periaatetta kunnioittaen**. Tämä tarkoittaa post-2015 -kehitysohjelman rakentamista seuraaville peruspilareille:
 - valtioiden ja muiden toimijoiden ihmisoikeusvelvoitteiden täyttäminen;
 - köyhyyden ja eriarvoisuuden poistaminen (pelkkää ansiotuloa laajemmin hyvinvoinnin edistäminen);
 - maapallon kantokyvyn asettamien rajojen kunnioittaminen ja suojeleminen;
 - ihmisten hyvinvointia ja maapallon kantokykyä palvelevan talousjärjestelmän luominen;
 - rauhan, turvallisuuden, katastrofivalmiuden sekä väkivaltaan puuttumisen nostaminen agendalle;
 - oikeudenmukaisen ja demokraattisen hallinnon välttämättömyyden tunnustaminen viitekehityksen onnistumisen kannalta;
- **turvata riittävät resurssit post-2015 -kehitysohjelman toimeenpanoon sekä kehittää uudenlaisia mittaamisen tapoja**;
- **edistää aitoa ja demokraattista osallistumista kestävä kehityksen edistämiseksi sekä selkeää tiekarttaa post-2015 -kehitysohjelman neuvotteluille sekä toimeenpanolle**.

Väestöliitto

